
РОЗДІЛ 4 ВІТАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

ВОЛОДИМИР ДЯТЛОВ: ЮВІЛЕЙ ЗРІЛОСТІ ТА ДОСЯГНЕНЬ

Доктор історичних наук, професор Олександр Володимирович Дятлов у січні 2026 р. святкує свій ювілей. Знаний науковець, викладач, наставник користується повагою та авторитетом не тільки серед працівників і студентів Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка, а й багатьох наукових закладів і установ України та закордоння.

Володимир Олександрович Дятлов народився на Чернігівщині – с.Бучки Новгород-Сіверського району. Середню освіту отримав, закінчивши 8-річну Бучківську школу та старші класи у с.Грем'яч. Згадуючи шкільні роки, ювіляр зазначив, що історія як наука захопила його завдяки шкільним вчителям-історикам. Важливу роль у формуванні інтересу до давньої, біблійної та християнської історії відіграв його дідусь Артем Назарович Шевченко, який передав онуку свої книжки, з яких починала створюватися велика домашня бібліотека майбутнього вченого.

Після служби в армії вступив до Харківського державного університету імені М.Горького (нині Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна), який

закінчив у 1977 р., отримавши диплом з відзнакою зі спеціальності «Історія», спеціалізація – історія середніх віків. Володимир Олександрович прокоментував, чому обрав саме історію середньовіччя: *«Інтелектуальне середовище кафедри, романтика справжньої, не політизованої історії, непогане знання німецької і латинської мов»*. Важливо зазначити, що науковою роботою він розпочав займатися вже у студентські роки. Був переможцем Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, очолював студентське наукове товариство історичного факультету.

Трудова діяльність випускника університету розпочалась у Чернігівському педагогічному інституті. Його викладацько-науковий шлях завжди був і залишається прикладом звершень завдяки наполегливій праці, цілеспрямованості та здібностям. Володимир Олександрович трудову діяльність розпочав асистентом кафедри загальної історії Чернігівського педагогічного інституту (1977), очолював цю кафедру (1987), згодом став проректором інституту з наукової роботи (1995), пізніше був призначений на посаду першого проректора Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка (2010).

У 1983 р. Володимир Олександрович захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Спеціальність 07.00.02 – «Всесвітня історія», тема дисертації: *«Реформаційний рух у містах Саксонії і Тюрингії в 1521–1524 рр.»*. Продовжуючи займатись дослідженням всесвітньої історії, у 1998 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук. Спеціальність 07.00.02 – «Всесвітня історія». Тема дисертації: *«Нижчі верстви населення німецького міста і Реформація (друга половина XV – перша половина XVI ст.)»*.

До сфери наукових інтересів доктора історичних наук, професора все його наукове життя входили питання історії європейської Реформації XVI ст., історія Німеччини, культура Середньовіччя та раннього модерну, розвиток освіти та науки, історія німецьких колоній на Чернігівщині, книжкова старовина, церковна історія регіону.

Складно представити всю професійну та наукову діяльність В. О. Дятлова, так само як і його науковий доробок. Це участь у численних міжнародних, всеукраїнських та міжвузівських наукових форумах в Україні та за кордоном, членство у Міжнародній науковій асоціації істориків-дослідників Раннього Нового часу, Експертній раді з історичних наук Міністерства освіти і науки України та спеціалізованих вчених рад в Харківському національному університеті ім. В. Каразіна, Національному університеті «Києво-Могилянська академія», «Дипломатичній академії України, Інституті української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, а також разових спеціалізованих вчених радах з присудження наукового ступеня доктора філософії. Близько десяти років очолював Спеціалізовану вчену раду з історичних наук у Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, де захистилися майже 90 здобувачів. Володимир Олександрович обіймає посаду Президента Чернігівського відділення Малої академії наук України. Постійно приймає пропозиції опонувати дисертаційні дослідження з присудження наукових ступенів доктора наук, кандидата наук, доктора філософії.

В. О. Дятлов брав участь у міжнародних проєктах: 2019–2022 рр. був виконавцем проєкту ЄС програми Еразмус+ напряму Жан Моне «Культурний вимір Європи», у 2022–2025 рр. – виконавець проєкту ЄС програми Еразмус+ напряму Жан Моне (Center of excellence) «Вивчення Європи: освітній вимір».

Крім цього, Володимир Олександрович очолював редакційні колегії трьох фахових наукових видань: «Сіверянський літопис», «Сумська старовина», наукового щорічника «Сіверянський архів», входив до складу редколегій інших фахових видань: «Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка», «Вісник Дипломатичної Академії України», «Література та культура Полісся», «Текст і образ». На сьогодні є членом редакційних колегій фахових видань «Сіверянський літопис», «Сумська старовина».

Науковий доробок В. О. Дятлова нараховує понад 200 публікацій різного рівня та напряму дослідження, серед них 10 монографій та навчальних посібників, виданих в Україні та за кордоном.

За сумлінну працю та наукові досягнення В. О. Дятлов має наступні нагороди та відзнаки: Відмінник освіти (1983 р.), Почесна грамота Чернігівської обласної ради (1999 р.), Почесна грамота Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка (1999 р.), Грамота Кабінету міністрів України, Заслужений працівник освіти (2009 р.), Почесна грамота Чернігівської ОДА (2009 р.).

Німецький письменник Ліон Фейхтвангер свого часу виголосив: «Талановита людина – талановита в усьому», видатний український письменник Григорій Тютюнник, у свою чергу, писав: «Талант – то крапля здібностей і море праці». Я думаю, що ми можемо з упевненістю зазначити, що ці прописні істини характеризують нашого видатного науковця, дослідника та популяризатора історії професора В. О. Дятлова. Володимир Олександрович має чимало захоплень – пише картини з краєвидами рідної Чернігівщини, пише вірши, любить подорожувати.

Володимир Олександрович чудовий батько – має сина та доньку, а також неймовірний дідусь чотирьох онуків, яким приділяє багато уваги.

Відзначаючи вагомий внесок ювіляра у розвиток української історичної науки, хочеться побажати людині і вченому Володимирі Олександровичу Дятлову міцного здоров'я, творчої наснаги, миру та злагоди.

Тамара ДОРОХІНА

Стаття надійшла до редакції 21.11.2025 р.